

Rita Ladogana

**Politička moć i religijska Drugost u vrijeme fašizma
Rasprava o vezi između judaizma, moderne umjetnosti i nacističke ikonografije
protiv tzv. Degenerativne umjetnosti**

Cilj ovoga rada je ispitati antisemitske teme u doba fašizma u odnosu na osudu modernizma viđenog kao rezultat negativnog židovskog utjecaja na kulturni život. U radu se govori o rekonstrukciji nacističke ikonografije protiv degenerirane umjetnosti u časopisima koje je sponzorirao fašistički režim: *Il Tevere*, *Quadriovio* i *La Difesa della razza*. Godine 1936. jednakost između modernizma u umjetnosti i „judaizacije“ postaje eksplicitna i definitivna: racionalizam, nadrealizam, apstrakcija, metafizika i magični realizam su židovske kreacije. U Interlandijevoj periodici lako se može prepoznati perspektiva i imitacija onoga što se događalo u nacističkoj Njemačkoj u počecima antisemitske kampanje: fašistička nepopustljivost iskoristila je priliku da uveze njemački model, koji je tako postao njegov kamen temeljac. Na stranicama časopisa nalaze se ilustracije preuzete iz djela Wolfganga Willricha (*Säuberung des Kunsttempels*) i Paula Schulzea Naumburga (*Kunst und Rasse*) te iz kataloga izložbe Entartete Kunst. Ovi radovi nisu dali samo teorijski doprinos, već su definirali ikonografiju monstruoznog i degeneriranog u modernoj umjetnosti. Najrevniji suradnici u časopisima Telesia Interlandija oslanjali su se na ovaj repertoar slika, objavljujući ih točno onakvima kakve su bile u knjigama. Zanimljivo je primijetiti kako se ista nakaznost koju je režim usvojio da predstavlja deformiranu inferiornost nečistih rasa nalazi u izrazima antifašističkog neslaganja. Osobito u prikazu akta kao predmeta nasilja, odabranog da u ikonografskom smislu svjedoči o zlouporabama despotske vlasti tijekom tragičnih ratnih godina.